

Osobowość

Teoria G. Allporta (1897-1967)

- Osobowość to dynamiczna organizacja wewnątrz jednostki , obejmująca te układy psychofizyczne, które decydują o specyficznych dla niej sposobach przystosowania do środowiska.
- Cecha osobowości to predyspozycja do określonego zachowania .
- Wyodrębnił cechy wspólne dla wszystkich ludzi oraz dyspozycje personalne (osobiste).
- Takie podejście zapoczątkowało dwa podejścia do osobowości; poszukiwania cech uniwersalnych i indywidualnych.

Opis osobowości w kategoriach cech według Allporta

- Cecha

Opis osobowości w kategoriach cech według Allporta

- Cecha
Cecha nomotetyczna
- Wspólna dla wszystkich
- Dominująca
- Centralna
- wtórna
- Dyspozycja osobista
- Cecha idiograficzna
- Specyficzna dla jednostki
- Dominująca(wpływają na całe zachowanie)
- Centralna ,(ujawniają się najczęściej)
- wtórna (wąski zakres reakcji)

Teoria Allporta cd.

- Cecha zapewnia spójność zachowania .
- Wprowadził pojecie Ja ,które zapewnia poczucie własnej wartości.
- Wprowadził pojęcie autonomii funkcjonalnej ; każda czynność powtarzana może stać się celem samym w sobie.

Teoria Cattela (1905- 1998)

- Osobowość – jest konstruktem psychologicznym pozwalającym przewidzieć jak dana osoba zachowa się w sytuacji.
- Badał jak ludzie o określonej strukturze cech zachowują się w określonych sytuacjach.
- O cechach osobowości wnioskujemy na podstawie obserwacji zachowania .
- To co jest obserwowalne – to cechy powierzchniowe .
- Cechy źródłowe reprezentują podstawowe zmienne osobowości(można je zbadać za pomocą analizy czynnikowej)

Cd Cattell

- Cechy źródłowe mają podłoże konstytucjonalne jak i społeczne.
- Cechy powierzchniowe i źródłowe podzielił na trzy kategorie ;
- Cechy zdolnościowe poznawcze ; np.. II.
- Cechy temperamentalne ; tempo i styl wykonywania zadań , sposób wyrażania emocji.
- Cechy dynamiczne ; dlaczego i jak jednostka jest napędzana ergi, postawy, sentymenty.

cd.

- Ergi – wrodzone psychofizyczne tendencje mające składnik percepcyjny ,afektywny i dążeniowy ; bezpieczeństwo ,seks ciekawość , głód, gniew , dbałość o siebie .
- Sentymenty kształtują się pod wpływem środowiska; zwracanie uwagi na określoną klasę obiektów i kierowanie emocji (religia kariera).
- Postawy siła zainteresowań.

Teoria H. Eysencka (1916- 1997) Teoria PEN

- Osobowość i temperament synonimy.
- Neurotyczność; lękliwy , depresyjny , poczucie winy , niska samoocena , spięty , irracjonalny, płochliwy ,markotny, emocjonalny.
- Ekstrawersja ; towarzyski ,żywy, aktywny, asertywny, poszukujący doznań, beztroski, dominujący , wybuchowy, śmiały.
- Psychopatia; agresywny, chłodny , egocentryczny, bezosobowy, impulsywny, aspołeczny, brak empatii, twórczy, gruboskórny.

Teoria aktywacji

- Poziom aktywności introwertyków przewyższa poziom aktywności ekstrawertyków (wyższy poziom pobudzenia korowego).

Osobowość w rozumieniu psychologii poznawczej

- Szukanie odpowiedzi na pytanie ;Jak człowiek funkcjonuje ?
 - Funkcje osobowości;
 - Konstruowanie poznawcze ; nadawanie znaczenia naszym doświadczeniom ,
 - Dostarczanie podstaw do ewaluacji (oceny zdarzeń) innych ludzi i samego siebie ,
 - Programowanie działań; cele , strategii,
 - Sterowanie przebiegiem działania,
- To ma służyć adaptacji psychologicznej, podtrzymywaniu integracji psychicznej.*

Osobowość jako system wiedzy osobistej

- Dysponujemy systemem zorganizowanych hierarchicznie schematów poznawczych czyli uproszczonych uogólnionych reprezentacji pewnych obiektów.
- O aktywacji schematu decyduje pojawienie się sygnału wywołującego powiązanego treściowo z schematem.
- Dostępność schematu oznacza ,że ukierunkowuje on naszą uwagę.
- Zachowanie może się zmieniać bo aktywizowane mogą być różne schematy poznawcze dostarczające różnych perspektyw poznawczo – ewaluatywnych.

Poznawcze konstruowanie przyszłości

- Konstruowanie poznawcze pozwala na poznawanie świata przez nadawanie znaczeń i reagowanie na nie zgodnie z tymi znaczeniami.
- Konstruowanie może być świadome , wysoce refleksyjne , ale też spontaniczne i w sposób niewyrozumowany
- Konstruowanie przyszłości; wyobrażenia „ możliwych ja”
formowanie zadań i celów życiowych, planów realizacji.
Adaptacja do przyszłych zagrożeń ; koncentracja na zadaniu, ćwiczenie elementów czynności